

УДК 78.03(13)/780.6

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-14>

Оксана САЛАТА

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історичної та громадянської освіти, Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, Україна, 04053

ORCID: 0000-0003-2498-1483

Михайло ТЮКАЛОВ

кандидат історичних наук, учитель музичної школи, Індія, Штат Боа, м. Арамбол

ORCID: 0009-0001-0502-8251

Віра ДИЧЕСКУЛ

кандидат історичних наук, доцент, учитель закладу загальної середньої освіти № 125 м. Кисва

ORCID: 0009-0007-3223-9146

Бібліографічний опис статті: Салата, О., Тюкалов, М., Дическул, В. (2024). Соціофункціональна роль ведичної музики в історії стародавньої Індії. *Fine Art and Culture Studies*, 3, 102–109, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-14>

СОЦІОФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ ВЕДИЧНОЇ МУЗИКИ В ІСТОРІЇ СТАРОДАВНЬОЇ ІНДІЇ

У статті на основі порівняльно-історичного методу та методу аналізу показано соціальні функції музики в історії стародавньої Індії, виявлено її соціокультурну роль в житті індійського суспільства; дослідження процесу впливу доарійської музичної традиції на становлення і розвиток соціокультурних основ індійської цивілізації. Вивчено проблему давньоіндійських духовних джерел. Показано, що в Стародавній Індії існував феномен музичної культури в усіх суспільних прошарках. Розглянуто основні концептуальні підходи до висвітлення цієї проблеми в індійській та сучасній науковій літературі.

Мета: розкрити соціальні функції музики в історії стародавньої Індії, виявити її соціокультурну роль в житті індійського суспільства; показати процесу впливу доарійської музичної традиції на становлення і розвиток соціокультурних основ індійської цивілізації.

Методологічною основою даного дослідження виявилися такі підходи: міждисциплінарний, що дає можливість залучати концепції з інших галузей пізнання (психологія, філософія, культурологія); історико-культурологічний – розгляд окремого явища в процесі історичного розвитку; теоретичного узагальнення – для підсумків проведеного дослідження.

Наукова новизна полягає в тому, що показано що ведичний період розвитку індійського суспільства є найважливішим періодом семантичного розвитку музики. Що саме в цей період активно розвиваються тісно переплетені між собою культура, філософія і релігія індійського суспільства.

Висновки. Виявлено, що соціальні функції музики впливали на поведінку і свідомість давніх індусів незалежно від стану і каст. Соціокультурна роль музики в житті індійського суспільства стала визначною, вона вплинула на становлення і розвиток соціокультурних основ індійської цивілізації. Музика стала важливою складовою в усіх сферах буденного життя. Кожна сім'я, тією чи іншою мірою залучалася до вивчення ведичних гімнів, їх проспівування, танці та гра на інструментах були обов'язковими під час усіх ритуалів і церемоній. Саме цей аспект потребує подальшого дослідження.

Ключові слова: ведичні гімни, ведичні ноти, духовні інструменти «віну» і «вену», доарійський культурний шар, «Самаведа», «Рігведа».

Oksana SALATA

Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department of Historical and Civic Education, Institute of Postgraduate Education Borys Grinchenko Kyiv University, 18/2 Bulvarno-Kudriavska St, Kyiv, Ukraine, 04053

ORCID: 0000-0003-2498-1483

Mykhailo TIUKALOV

PhD in History, India music school teacher, India, Goa State, Arambol

ORCID: 0009-0001-0502-8251

Vira DYCHESKUL

PhD in History, Associate Professor, teacher of the general secondary education institution № 125 in Kyiv

ORCID: 0009-0007-3223-9146

To cite this article: Salata, O., Tyukalov, M., Dycheskul, V. (2024). Sotsiofunktsionalna rol vedychnoi muzyky v istorii starodavnoi Indii [The socio-functional role of Vedic music in the history of ancient India]. *Fine Art and Cultural Studies*, 3, 102–109, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-3-14>

THE SOCIO-FUNCTIONAL ROLE OF VEDIC MUSIC IN THE HISTORY OF ANCIENT INDIA

The article shows the social functions of music in the history of ancient India, reveals its socio-cultural role in the life of Indian society, and explores the process of influence of the pre-Aryan musical tradition on the formation and development of the socio-cultural foundations of Indian civilization. The problem of ancient Indian spiritual sources is studied. It is shown that in ancient India there was a phenomenon of musical culture in all social strata. The main conceptual approaches to the coverage of this problem in Indian and modern scientific literature are considered.

The purpose: to reveal the social functions of music in the history of ancient India, to reveal its socio-cultural role in the life of Indian society; to show the processes of influence of the pre-Aryan musical tradition on the formation and development of the socio-cultural foundations of Indian civilization.

The methodological basis of this study was the following approaches: interdisciplinary, which makes it possible to attract concepts from other fields of knowledge (psychology, philosophy, cultural studies); historical and cultural studies – consideration of a particular phenomenon in the process of historical development; theoretical generalization – for the results of the study.

The scientific novelty of the study is that it is shown that the Vedic period of the development of Indian society is the most important period of semantic development of music. It has been shown that it was during this period that the culture, philosophy and religion of Indian society, which were closely intertwined, were actively developing.

Conclusions. It has been found that the social functions of music influenced the behavior and consciousness of ancient Indians regardless of class and caste. The socio-cultural role of music in the life of Indian society has become prominent, it has influenced the formation and development of the socio-cultural foundations of Indian civilization. Music has become an important component in all spheres of everyday life. Every family was involved in the study of Vedic hymns to some extent, and their chanting, dancing, and playing instruments were mandatory during all rituals and ceremonies. This aspect requires further research.

Key words: Vedic hymns, Vedic notes, spiritual instruments “vinu” and “venu”, pre-Aryan cultural layer, “Samaveda”, “Rigveda”.

Актуальність проблеми. Упродовж тисячоліть на Сході, особливо в Індії, головним у розвитку суспільства вважався духовний розвиток кожної людини. Сьогодні особливо популярною в світі є індійська філософія, особливість якої полягає в тому, що головні життєві постулати залишаються незмінними. Первинною основою божественної сутності в усьому живому індуси вважають музичність навколишнього світу. Витоки цього лежать в індійській філософії та культурі ведичного періоду.

Зважаючи на означені мотиви щодо соціальних функцій музики в історії стародавньої Індії, актуальним є вивчення соціофункціональної ролі ведичної музики та її сакральності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на численні труднощі, українська

індологія продовжує розвиватися. Найчастіше праця індологів підтримується лише ентузіазмом, але дає корисні результати – відкриває людям доступ до невичерпної життєвої енергії, яку приховує у собі музична культура Індії (Маслюк, 2019).

Сучасні дослідники зазначають, що в працях давньогрецьких філософів музика сприймалася як «мімезис», відображення людського життя й космічної гармонії. Визначаючи природу музичного впливу на людину по-різному: як «етос», як «афект», як «волю» тощо, давньогрецькі мислителі визнавали загальну властивість музичного мистецтва, здатного формувати духовну сутність людини.

Співзвучні цьому й думки східних мислителів, які в міркуваннях про музику та її власти-

вості наголошували на її значущості не лише у формуванні духовних, моральних якостей особистості, а й на її специфічній функціональності в управлінні державою (Beck Guy, 2012). У сучасній історіографії Індії існують школи, які вивчають музичну культуру Індії в історичній ретроспекції та її вплив на сучасну цивілізаційну структуру індійського та південно-азійських суспільств. Основні дослідження присвячені таким проблемам: історична концепція музичної культури Індії; етнонаціональний характер музичної культури; музика як емоційний портрет сучасної Індії, культурний контекст давньоарійської музики; історичні факти та фрагменти в індійській музиці (Radhavan, 1970, с. 32; The Vedic Music, 1960).

У ХХ – початку ХХІ ст. також мали місце гіпотези та наукові здогадки з боку багатьох вчених, які намагалися пояснити суспільно-значущу роль музики в духовному та естетичному вихованні особистості. Європейська дослідниця музики Анна Еванс вважає, що музика є певного роду специфічною структурою, яка здійснюється в часі. Музика є мистецтво часу, зокрема й Індії. Вона наголошує, на тому що філософія індусів взаємопов'язана з усіма аспектами їхнього життя. Зокрема, їхня музика стала одним із важливих аспектів, який міцно пов'язаний з їхньою духовністю та суспільними відносинами (Evans Anna 2016). Таке розуміння музичного феномена індійського суспільства вона пояснює тим, що музика, на відміну від інших видів мистецтва, малює людині не образ, а саме походження цього образу формується в релігійних віруваннях та суспільних відносинах. Таким чином, на думку Анни Еванс музика Індії як і духовність її суспільства не втрачена завдяки унікальному зв'язку звуку з духовною сферою та суспільними уявленнями.

Професор Університету Індіани Роуелл Льюїс досліджуючи філософію індусів прийшов до висновку, що вона взаємопов'язана з усіма аспектами їхнього життя і, в першу чергу, з їхньою духовністю. Саме в музиці відображене їхнє уявлення про всесвіт та відносини у суспільстві (Rowell Lewis, 1992).

У сучасній науковій літературі музику розшифровують як мистецтво, що відображає реальну дійсність в емоційних образах та ідеях, які виражаються через звуки особливого роду і здатне виражати «дух» свого часу, його ритм,

«емоційний тонус». Вивчення повторюваних і унікальних філософських поглядів від давнини до сучасності підтверджує думку, що музика дійсно якісно змінює життя людини. Розуміння філософських дискусій про музику та її вплив на людину може дати розуміння значення музики у власному житті (Arnold Annette, 1971).

Отже, метою нашої статті є розкриття соціальних функцій музики в історії стародавньої Індії, виявлення її соціокультурної ролі в житті індійського суспільства; дослідження процесу впливу доарійської музичної традиції на становлення і розвиток соціокультурних основ індійської цивілізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальновідомий факт, що музика Індії бере початок від священних книг «Вед», тому вона була тісно пов'язана з релігійними віровченнями і сприймалася індусами як універсальний засіб пізнання Бога. Вона відкривала перед стародавньою людиною навколишній світ і прагнула допомогти їй краще усвідомити свою нерозривність з навколишнім світом.

Інакше кажучи, музичне мистецтво – це художньо-образне відображення дійсності, особливий спосіб мислення в образах. Отже, музичне мистецтво віддзеркалює дійсність, а це означає – соціально функціонує в усіх сферах людської життєдіяльності, естетично переробляючи, перетворюючи життєвий зміст, виражаючи цим вибіркоче людське ставлення до дійсності.

Соціофункціональна роль музики винятково різноманітна, починаючи від символічного втілення суспільно-значущих понять морально-релігійного, політичного характеру до найконкретніших практичних ситуацій. Музика стає, свого роду, «хронометром», що відміряє години життя. У побуті, існуючи паралельно, музика, знаходить художню завершеність. Стародавні китайці, індуси та греки відкрили гармоніки – складні гармонійні коливання, які здійснює кожен точно налаштований музичний інструмент, а також голосові зв'язки людини. Ці гармоніки безпосередньо пов'язані з усіма природними співвідношеннями частот на нашій планеті й у всьому Всесвіті (Florentina Enea, 2020).

Експерти виявили, що музику почали записувати на глиняних табличках ще в 5000 році

до нашої ери. У середині 20 століття в Угариті на узбережжі Середземного моря археологи виявили на глиняній табличці музичний твір – «Гімн Ніккале», що датується приблизно 1400 роком до нашої ери. Вважається, що цей гімн є найстарішим музичним твором, реконструйованим у наш час – музику було точно відтворено після п'ятнадцяти років інтенсивної роботи в Каліфорнійському університеті. З іншого боку, перший повний запис музичного твору, що дійшов до наших днів, датується 9 століттям нашої ери (Florentina Enea, 2020).

Матеріали дослідження присвячені вивченню духовних джерел давньоіндійської цивілізації, що поклали початок соціально-культурному феномену – музичній культурі стародавньої Індії. Історіографічний аналіз проблеми дає змогу визначити світоглядні підвалини індійської цивілізації, що криються в музичності думки ведичної людини. Порівняльно-історичний метод, який використовується для вивчення даної проблеми ґрунтується на даних історичної лінгвістики та етнографії.

Наразі, нами здійснено аналіз і синтез сакральних текстів «Самаведи», опублікованих у виданнях з індійської класичної санскритської літератури. За своєю формою вони є церемоніальним ритуалом передавання ведичних гімнів, які дають змогу здійснити історичну реконструкцію доарійського культурного прошарку.

Вивчення ведичної музики як духовного джерела індійської культурної традиції становить безсумнівний науковий інтерес для індології. Предметом цього дослідження є процес впливу доарійської музичної традиції на становлення і розвиток соціально-культурних основ індійської цивілізації. Джерелознавчий метод дав змогу проаналізувати сакральні тексти «Самаведи» і дійти висновку, що в історіографії стародавньої Індії музику «Самаведи» вважають «золотим віком» у розвитку індійського мистецтва і ментальності суспільства (Samaveda Samhita, 2020, с. 348; The Form, 1989, р. 21).

Після перших двох історичних періодів, ведичний період вважається найавторитетнішим періодом для систематичного розвитку музики. Цей період охоплює період між 2000 до н.е. до 600 р. н.е. Цей період також відомий як цивілізація після долини Інду або період аріїв. У цей період культура, релігія і філософія були тісно переплетені між собою

завдяки домінуванню Дева бхаша, тобто санскриту (Shital Mor, 2013).

Слово «веда» походить від слова «від», що буквально означає «корінь». Отже, веди містять різні сторони життя, в яких музика є однією зі складових. У цей період музика розвивалася переважно через ведичні гімни та мантри. Через ці мантри та гімни, музичні гами були розроблені за допомогою музичних нот. Пізніше ці гами стали фундаментальними принципами в подальшому розвитку музики.

Дослідження цього періоду показує, що музика займала важливе місце в суспільстві аріїв. У кожній сім'ї, особливо сім'ї брахманів, обов'язковим було вивчення ведичних гімнів. Їхній спів, танці й гра на інструментах були підпорядковані суворій дисципліні. Але сама гана, яку співали брахмани, принесла зміни в музичну систему, доповнила та вдосконалила її. У цю епоху відбулося утвердження взаємодії літератури з музикою. Жодне дійство чи свято в індійському суспільстві не обходилося без сакрального мистецтва. Особливо велика роль відводилася жінкам. Вони повинні були вивчати всі види музики (вокальну, інструментальну і танцювальну), тому що суспільство і кожна індійська спільнота розглядали жінку як уособлення богині.

Більшість вчених вважали, що первісні племена співали ці мантри в одній високій тональності, які були популярні як *ек сварі гаяна*. Ряд священних гімнів був налаштований таким чином, що згодом викристалізувалося в *гатха-гаяну*, яка є системою співу з двома нотами, що складається з високої та низької мелодії. Згодом це викристалізувалося в піснеспів *Сама гана* гаяна, який співали на трьох основних нотах. Це були ноти удатта (підвищена), анудатта (знижена) і сваріта (рівна). Згідно з Мандук'я Шикша, трактатом про музику того періоду, ці три форми стали базовими гамами, що отримали назву грами. За допомогою цих нот ріші пізніше розробили склади саргам або нотні назви музики, які згодом перетворилися на сім нот як основу індійської музики протягом певного періоду часу (Shital Mor, 2013).

Якщо вірити наявним джерелам, то музика у ведичний період розвивалася в рамках шести основних шкіл, зокрема: 1) Ведична школа або школа Самаведи; 2) школа Гандхарва Нарада; 3) школа Дохія Брахма; 4) школа Муні Бха-

рата; 5) школа Нандікесвара; 6) школа Матанга Школа Матанга. Незважаючи на це, розвиток музики у ведичний період можна в основному віднести до чотирьох текстів: Ріг-Веді, Яджур-Веді, Сама-Веді та Атхарва-Веді. Хоча всі ведичні писання містять різні аспекти музики, зокрема Ріг і Сама Веда вважаються найбільш домінуючими, які зробили значний внесок у розвиток музики (Shital Mor, 2013).

Витоки зародження індійської музики лежать у глибокій давнині доісторичної Індії. До того, як ведичні арії оселилися на величезних просторах доісторичних Мохенджо-Дару, Хараппи, Каліваджі. Вони були освіченими і художньо обдарованими, хоча деякі з них за антропологічним типом були первісними людьми. Це були раси Паніс, Рігіасас, які полюбили такий тип музики як Гандхарва, абсолютно відмінний від музики, створеної ведичними аріями.

Ведичні гімни – таїнства, відомі як Яджур-веда. Гімни, які були призначені для співу відомі як Самаведа. Їх називають ведичними піснями – Самаганас, які різняться за формою.

В індійській історичній літературі розглянуто питання, пов'язані з фактами розширення ригведичних гімнів шляхом додавання ведичних нот і встановленням особливої тональності, якою користувалися жерці.

Під час вивчення ведичної літератури, звернення до «Самаведи», показує, що це найважливіше, істотне джерело індійської музики. Слово «саман» означає текст для співу або «мелодію» гімну. «Самаведа» складається з двох частин – Арчіка або Рурварчіка – «колекція рядків» і «друга колекція рядків». Обидві частини складаються з віршів або гімнів, які з'явилися в «Рігведі». Найсуттєвіше – це мелодія. Метою цих двох частин «Самаведи», особливо Арчіки, є заучування мелодій. Перша частина складається з 585 індивідуальних рядків (рик), до яких належать різні мелодії – гімни (саманс) (Samaveda, 2020, p. 348; Andreas Leitz, 2019).

Музику вважали не лише ритуальним виконанням, інколи її розглядали як соціальну діяльність. У стародавню ведичну епоху під час яджня – наспівних або мелодійних мантри виголошували для прославлення богів і піднесення речей у хому. Таким чином, відданість і шанобливість людей тієї епохи виражалися через усі ці ритуали яг'ї.

У ведичну епоху, під час жертвоприношення мантри зачаровували, щоб прославити богів і досягти бажаних об'єктів. Серед усіх ритуалів жертвоприношення соми вважалося найважливішим і найграндіознішим ритуалом. У цьому ритуалі жертвоприношення здійснювалося під акомпанемент самагана. Самагана – це спів гімнів з Гведи, а не з інших Вед. Самагана – це складанням слів гімнів з Гведи в ноти. Коли мантри були покладені на ноти, вони стали називатися Самагана. Священики суворо дотримувалися правил і норм літургійного тексту. Під час «сома-ритуалу» не тільки пісня, а й танці та гра на музичних інструментах.

Оскільки Самагана була обмежена ведичними ритуалами, простий люд більше любив світську музику і отримував від неї задоволення. Хоча Гандгарва сангіта наслідував Самагану але існувала чітка різниця між Самаганою і світською музикою як за стилем, так і за способом виконання.

Весь ведичний текст усно передавався сучасними епосі вед мислителями. Існує у цьому ведичному тексті є велика частина прози. Мислителі мали велику майстерність запам'ятовування нот. Вони точно вказували ноту пальцями, але іноді їм було важко досконало відтворити ноти голосом в їхній точній формі.

Самагана була притаманна лише певній групі людей, які не завжди мали співучий і мелодійний голос, як наслідок, мелодія спотворювалася. Це призвело до того, що з'явилося тисячі шакхів, або школи Самаведи. А.С. Бернелл сказав: «Цей поділ на незліченну кількість шакхів спричинили самаведи, які з плином часу змінювалися і розвивалися». Бернелл також зазначив: «Я не впевнений, що співи не модифікуються і в наші дні; деякі священики, використовують прикраси, які інші відкидають» (Supriya Pal, 2017, p. 53).

Оскільки вважається, що ведична традиція була фіксованою і незмінною, важко досягти або віднайти оригінальні самагани в межах цієї фіксованої традиції.

Самагана не тільки вважається найдавнішою давньою музикою Індії, але також вважається найдавнішою музикою людства. Крім того, самагана відіграла визначну роль від самого початку нотної системи.

Самаведа Сангіта – це Веда мелодій і співів. Це стародавній ведичний санскритський

текст і частина священних писань індуїзму. Одна з чотирьох Вед, є літургійним текстом, чий, 1875 віршів якого в основному походять з «Гведи». Три перекази Самаведи збереглися до наших днів. Збереглися три перекази Самаведи, а варіанти рукописи Веди були знайдені в різних частинах Індії. Перекази Самаведи з регіонів Каутхума (північна Індія) та Джаймінья (центральна Індія) є одними з тих, що збереглися до наших днів.

«Самаведа Сангіта» не призначена для читання як текст. Це радше музичний твір, який треба слухати. З усього обговорення та аналізу можна безсумнівно сказати, що що «Самаведасамхіта», безумовно, цінна для індійської історії, індійської концепції жертвоприношення та магії, а також її гани (samgītas), безумовно, були дуже важливими у ведичний період, а також для розвитку індійської та світової музики (Supriya Pal, 2017, с. 52).

Мелодії до текстів гімнів зберігаються з покоління в покоління усним співом інструменталістів. З ведичного періоду музика «Рігведи» передається ударними, духовими та струнними інструментами.

Що стосується стилістики «Самаведи», то її можна порівняти з класичною літературою епічних періодів. Але між «Самаведою» та «Упанішадами» існує різниця, хоча останні теж складаються з Вед. У дослідженні подано джерелознавчий аналіз і синтез текстів «Самаведи», опублікованих у виданнях з індійської класичної санскритської літератури (Krishnamachariar, 1927).

За своєю формою вони є церемоніальним ритуалом передання ведичних гімнів, які дають змогу дати історичну реконструкцію доарійського культурного пласта. Гімни-пісні поділялися на різні школи, що відрізнялися кількістю нот. Наприклад, тамільська школа мала п'ять нот, мадраська – сім нот, джаймінська – три ноти, рудраська – чотири ноти.

Одним із матеріальних джерел духовної культури Стародавньої Індії є музичні інструменти ведичного періоду. Техніка їхнього виготовлення і техніка гри – це спеціальний напрям у вивченні історії Індостану на основі комплексного підходу – цивілізаційного і технологічного.

Духові інструменти – вінаси виготовлялися з деревини різних дерев, бамбука і слонової кістки. Барабанні інструменти являли собою

оброблені дупла дерев, порожніх стовбурів. Що стосується струнних інструментів – вінусів, то їх робили з трави – лізньї замість сталевих струн і нутрощів тварин – тантрас (корпус інструмента). Інструмент зі 100 струн, описаний у Вхахарі, називався і називається сататантра. Це один із сакральних інструментів Стародавньої Індії.

Варто зазначити, що в найдавніші часи всі відмінності в музиці визначалися двома видами музичних інструментів, «віна» і «вену». Ведичною та постведичною мовами це означає Гандхарву, Мачду – класичні типи музики Стародавньої Індії.

Для стародавніх індусів цілком природно було розслаблятися музикою і відпочивати від монотонної домашньої роботи. Сентиментальність була характерною рисою їхнього світосприйняття. Природа і людина були єдиним цілим, що могло проявитися тільки в музиці. На початку ведичної цивілізації чоловіки і жінки поклонялися Небу (Варуну) і Сонцю (Мітра). Для індіців, з розвитком цивілізації, вогонь став уособленням Сонця, що піднімається. З появою і використанням заліза, з метою полювання на диких тварин, були винайдені лук і стріли. Крім свого початкового призначення, лук використовували як засіб, помахами якого передавали сигнали про наближення ворогів або іншої небезпеки. Для людей ведичного періоду стало технічно звичним ремеслом натягувати струни з кишок випатраних диких тварин. Такі «струни» натягувалися на лук «джибсабда» або «дхапустрахара». Саме звук, виданий такою струною, і був джерелом музичного сприйняття навколишнього світу древніми людьми. Він послужив початком у створенні та дизайні найдавніших музичних інструментів.

Кривизна лука підвела до ідеї створення методу, на основі якого стало можливим сконструювати корпус найдавніших віну і з'єднати струни з кишок. Примітивна форма була вигнутою як і лук, так званою найдавнішою лірою. Струни робилися з нутрощів диких тварин. Стародавні люди, в позі нахиленого тіла, торкалися струни пальцями. При цьому видавався монотонний високий звук. Варіації з удосконалення форм інструменту «віну» призвели до поліпшення тональних особливостей і більшої кількості звуків.

Ведичні жителі Індостану іноді з'єднували дві горизонтальні поперечини з бамбука або дерева, прикріплюючи за обидва кінці струну з кишки, тим самим створюючи форму трикутника. Цей найдавніший інструмент нагадує найстаріші грузинські, фінські типи ліри.

Іноді індійський музичний інструмент «віну» порівнюють з лірою та арфою. І хоча в перекладі з санскриту англійською мовою цей інструмент означає «ліру», на думку відомого вченого Гай Л. Бека, віна, все ж таки ближче до елліністичної китари, але азійського походження. Цей тип музичного інструменту вчений датує 7 ст. до н.е. (Guy L. Beck, 2013).

Вивчаючи історію техніки виготовлення та користування першими музичними інструментами, видається важливим зробити такий висновок. У доісторичній цивілізації Індостану, за виявленими видами «віну» різних типів (труб, барабанів з бронзовими танцівницями, датованими 3500–3000 рр. до н.е. або 4000–3500 рр. до н.е.) ближче до елліністичної китари, але азійського походження була унікальна цивілізація музично-інструментальної культури (The Form, 1989, с. 27).

Ведичний період історії Індії був ознаменований високим рівнем технології виготовлення музичних струнних інструментів, що дійшли до сьогоднішніх днів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, варто зазначити, що музика Індії ведичного періоду повною мірою відображала основи індійської цивілізації. Тексти «Самаведи» свідчать про те, що цей період розвитку індійського суспільства є найважливішим періодом семантичного розвитку музики. У цей період також активно розвиваються тісно переплетені між собою культура, філософія і релігія індійського суспільства. Соціальні функції музики впливали на поведінку і свідомість індусів незалежно від стану і касты. Соціокультурна роль музики в житті індійського суспільства є визначною, вона вплинула на становлення і розвиток соціокультурних основ індійської цивілізації.

Музика стала важливою складовою в усіх сферах буденного життя. Кожна сім'я, тією чи іншою мірою залучалася до вивчення ведичних гімнів, їх проспівування, танці та гра на інструментах були обов'язковими під час усіх ритуалів і церемоній.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Andreas Leitz, Rick Tantra, Pratisakya Samaveda. A look at the history of the Vedic Sanskrit language and grammar. 2019. URL: <http://surl.li/sgsdt> (дата звернення: 20.05.2023).
2. Anton Killin. The origins of music: Evidence, theory, and prospects. *Music & Science*. 2018. URL: <http://surl.li/sgspr> (дата звернення: 10.09.2023).
3. Arnold Annette R. "A Historical Survey of the Relevance of Music in Man's Philosophy". *All Master's Theses*. 1971. URL: <http://surl.li/sgspw> (дата звернення: 22.04.2023).
4. Beck, Guy L. Sonic Liturgy: Ritual and Music in Hindu Tradition. *Columbia: University of South Carolina Press*. 2012. URL: <http://surl.li/sgspz> (дата звернення: 11.07.2023).
5. Evans Anna E. "Music in India: An Overview". *The Research and Scholarship Symposium*. 7. 2016. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/301479799.pdf> (дата звернення: 18.02.2023).
6. Florentina Ulmeanu Enea. The Origin of Music An Integrative Approach by. 2020. DOI: 10.13140/PG.2.2.12291.32808 (доступ: 19.07.2023).
7. Guy L. Beck. Divine Musical Instruments. Brill's Encyclopedia of Hinduism, Vol. 8. 2013. URL: https://www.academia.edu/37850149/Divine_Musical_Instruments (дата звернення: 2.07.2023).
8. Krishnamachariar M. A History of Classical Sanskrit Literature. Poona. 1927. URL: <http://surl.li/sgskv> (дата звернення: 11.07.2023).
9. Маслюк Н.А. Розвиток театрального, та музичного мистецтва в Індії. *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2019» / XXI Всеукраїнська наукова конференція*. 2019. С. 107–109. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/3490/1/rodzinka_2019%20-107-109.pdf (дата звернення: 21.01.2023).
10. Radhavan V. History of Indian Music on my request. Madras. 1980. P. 32. URL: https://musicacademymadras.in/catalogue/files/journals/Vol.49_1978.pdf (дата звернення: 28.07.2023).
11. Rowell Lewis. Music and Musical Thought in Early India. Chicago: University of Chicago Press. 1992. URL: <http://surl.li/sfuga> (дата звернення: 4.04.2023).
12. Samaveda Samhita. Edited by Satyabrata. Calcutta. 2020. P. 344–360. URL: https://sanskritdocuments.org/doc_veda/samaveda_kauthuma.pdf (дата звернення: 15.05.2023).

13. Shital Mor, Origin and development of indian music in the early periods: a bird's view. *Indian Journal of Flow Research*, Vol. III, Issue IN., 2013. DOI: 10.9780/22307850. URL: <http://oldisrj.lbp.world/UploadedData/2600.pdf> (дата звернення: 14.01.2024).
14. Supriya Pal. Significant role of music in the Vedic age. *International Journal of Sanskrit Research*, 3(5), 2017. P. 51–56. URL: <http://surl.li/sgsqg> (дата звернення: 27.04.2023).
15. The Form and Function of Music in Ancient India. 18–43. URL: <http://surl.li/sgsdx> (дата звернення: 3.09.2023). 1989.
16. The Vedic Music in Historical Development of Indian Music. Edited by Swami Prognananda. Calcutta. 1960. URL: https://ignca.gov.in/Asi_data/28438.pdf (дата звернення: 9.01.2023).

REFERENCES:

1. Andreas Leitz. (2019), Rick Tantra, Pratisakya Samaveda. A look at the history of the Vedic Sanskrit language and grammar. URL: <http://surl.li/sgsdt> (data zvernennya: May 20, 2023). (In English)
2. Anton Killin. (2018), The origins of music: Evidence, theory, and prospects. *Music & Science*. URL: <http://surl.li/sgspr> (data zvernennya: September 10, 2023). (In English)
3. Arnold Annette R. “A Historical Survey of the Relevance of Music in Man’s Philosophy”. *All Master’s Theses*. 1971. URL: <http://surl.li/sgspw> (data zvernennya: April 22, 2023). (In English)
4. Beck, Guy L. (2012), Sonic Liturgy: Ritual and Music in Hindu Tradition. Columbia: *University of South Carolina Press*. URL: <http://surl.li/sgspz> (data zvernennya: July 11, 2023). (In English)
5. Evans Anna E. (2016), “Music in India: An Overview”. *The Research and Scholarship Symposium*. 7. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/301479799.pdf> (data zvernennya: February 18, 2023). (In English)
6. Florentina Ulmeanu Enea. (2020), The Origin of Music An Integrative Approach by. DOI: 10.13140/PT.2.2.12291.32808 (accessed July 19, 2023). (In English)
7. Guy L. Beck. (2013), Divine Musical Instruments. Brill’s Encyclopedia of Hinduism, Vol. 8. URL: https://www.academia.edu/37850149/Divine_Musical_Instruments (data zvernennya: July 2, 2023). (In English)
8. Krishnamachariar M. A (1927), History of Classical Sanskrit Literature. Poona. URL: <http://surl.li/sgskv> (data zvernennya: July 11, 2023). (In English)
9. Masliuk N.A. (2019), Rozvytok teatralnoho, ta muzychnoho mystetstva v Indii [The development of theater and music in India]. *Aktualni problemy pryrodnychkykh i humanitarnykh nauk u doslidzhenniakh molodykh uchenykh “Rodzynka – 2019” / XXI Vseukrainska naukova konferentsiia*. s. 107–109. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/3490/1/rodzynka_2019%20-107-109.pdf (data zvernennya: January 21, 2023). (In Ukrainian)
10. Radhavan V. (1980), History of Indian Music on my request. Madras. P. 32. URL: https://musicacademymadras.in/catalogue/files/journals/Vol.49_1978.pdf (data zvernennya: July 28, 2023). (In English)
11. Rowell Lewis. (1992), Music and Musical Thought in Early India. Chicago: University of Chicago Press. URL: <http://surl.li/sfuga> (data zvernennya: April 4, 2023). (In English)
12. Samaveda Samhita. (2020), Edited by Satyabrata. Calcutta. P. 344–360. URL: https://sanskritdocuments.org/doc_veda/samaveda_kauthuma.pdf (data zvernennya: May 15, 2023). (In English)
13. Shital Mor, (2013). Origin and development of indian music in the early periods: a bird's view. *Indian Journal of Flow Research*, Vol. III, Issue IN., DOI: 10.9780/22307850. URL: <http://oldisrj.lbp.world/UploadedData/2600.pdf> (data zvernennya: January 14, 2024). (In English)
14. Supriya Pal. (2017), Significant role of music in the Vedic age. *International Journal of Sanskrit Research*, 3(5), 51–56. URL: <http://surl.li/sgsqg> (data zvernennya: April 27, 2023). (In English)
15. The Form and Function of Music in Ancient India. (1989), P. 18–43. URL: <http://surl.li/sgsdx> (data zvernennya: September 3, 2023). (In English)
16. The Vedic Music in Historical Development of Indian Music. (1960), Edited by Swami Prognananda. Calcutta. URL: https://ignca.gov.in/Asi_data/28438.pdf (data zvernennya: January 9, 2023). (In English)